

ANNEXOS

- ANNEX A. COMENTARI SOBRE LES ENTREVISTES
REALITZADES.....PÀG. I
- ANNEX B. ENTREVISTA A JULIÁN SESÉ.....PÀG. II
- ANNEX C. ENTREVISTA A CARLOS GONZÁLEZ.....PÀG. VII

Annex A

• Comentari sobre les entrevistes realitzades

Cal fer esment, pel que fa a les entrevistes realitzades, que bé palesen l'ambigüitat d'opinió en el si dels pro-chavistes (ambdós entrevistats ho eren, cal dir), malgrat llurs distintes situacions i relació amb Veneçuela, atesos determinats motius com la pròpia desconfiança que inspira la figura del president veneçolà. No obstant això, però, és clar que el recolzament a les polítiques d'esquerra no socialdemòcrata cada volta reïxen més a Llatinoamèrica i desperten més simpaties en altres indrets del món, com a la Unió Europea, per exemple, tal com fa palès en Julián Sesé.

Aquesta opinió, similar en persones el testimoni de les quals he recollit per mitjà de la visualització de diversos documents audiovisuals, és prou comuna en els pro-chavistes, que mantenen la seva confiança en el govern del PSUV mercès a les polítiques que aplica més que no pas per la significació de la pròpia figura del president que, sovint, cal esmentar, sobretot entre els autòctons, és emprada confusament, car es pren com a part d'un tot que inclou càrrecs governamentals com el del president i accions de govern, que és en el que verament rau la seva confiança.

Sens dubte cal dir, doncs, que els testimonis que he recollit genuïnament de primera mà han estat la prova que la opinió que havia recollit prèviament en la recerca audiovisual era, certament, la mateixa que la de les persones coneixedores del tema que he pogut entrevistat personalment.

• Annex B

Nom: Julián Sergio Sesé

Lloc i any de naixement: Xaca, Aragó, 1980

Professió i estudis: Llicenciat en Filosofia. Professionalment dedicat a la informàtica.

- Quina és la seva relació o el seu vincle amb Veneçuela?

Bé, el meu vincle és que vaig viatjar *semi* casualment al país, sobretot per conèixer-ne la realitat. Em va agradar el que vaig veure, hi vaig conèixer gent amb la que vaig empatitzar prou i bé, diguem que hi vaig tornar per a conèixer-ne més.

- D'ençà l'arribada de Chávez al govern, en quin període s'ha estat al país?

Vaig estar-hi quan s'esdevenia el referèndum revocatori del 2004, a l'agost del 2004, i després pràcticament l'any 2007 sencer, des de la campanya de les presidencials del 2006 fins al referèndum d'aprovació de la reforma constitucional.

- Què el va motivar a anar a Veneçuela?

Bàsicament qüestions polítiques, també de militància, és a dir, m'interessava seguir el procés que s'ha esdevingut a Veneçuela des de l'arribada al poder de Chávez i també una qüestió cultural i d'interès per a conèixer una realitat diferent.

- Objectivament, ¿quins canvis, tant positius com negatius, creu que ha aportat el govern del PSUV i el de l'anterior MVR a Veneçuela?

Jo crec que ha permès que, bàsicament, una societat amb uns índexs de pobresa i pobresa extrema que afectaven a més de la meitat de la població del país, ara tinguin accés a uns serveis mínims, des del clavegueram fins la salut i passant per l'alfabetització (de fet Veneçuela fou declarat Estat lliure d'analfabetisme després de la guerra de Chávez) per mitjà de les *misiones*. És a dir, ha aconseguit reduir la desigualtat brutalment, tant econòmica com cultural, socioeconòmica, vaja, i ha donat oportunitats i visibilitat a la gent més pobre. Entre aquests hi havia dos milions de persones que no tenien ni DNI, o cèdula, que és com ells l'anomenen; és a dir, no existien, no estaven censats, i no se'ls proporcionava cap mena de servei; creixien i morien com animals o rates, exclosos de la societat.

Així mateix Chávez també ha aconseguit democratitzar el tema petrolier, que estava controlat per una oligarquia de gent que manava en base a una meritocràcia, és a dir, una sèrie de gent que havien cursat uns estudis i tenien una preparació que era només accessible a uns pocs, es garantia controlar la indústria petroliera, que suposa la meitat del PIB del país, és a dir, una cosa que no ens podem arribar a imaginar.

Negativament, però, no s'ha aconseguit acabar amb la corrupció, que és una cosa que està culturalment molt arrelada d'ençà la dictadura de Pérez Jiménez, i la consegüent estructuració de la quarta república, una suposada democràcia, que es movia en base a la corrupció i el clientelisme. Així mateix, tampoc no s'ha aconseguit acabar amb la violència, que és un tema que malgrat la disminució de la marginalitat no s'ha aconseguit reduir, sinó que pot haver fins i tot augmentat.

- Quins problemes que considera que s'haurien d'haver solucionat encara no s'han aconseguit pal·liar?

La violència i la corrupció són els principals problemes del país, així com una certa ineficiència de l'administració pública, atesa la presència del clientelisme i d'un model d'Estat molt dèbil, que ha generat històricament una ineficiència molt gran dels serveis públics. Aquest, doncs, és un afer que costa canviar, atès que els funcionaris són funcionaris: igual que aquí, tenen un Estatut de Protecció Oficial i això fa que segueixin amb els seus treballs malgrat els canvis de govern.

- Com es viu el dia a dia a Veneçuela? Compari-ho amb la vida catalana.

És molt diferent i molt diferent per diversos motius: el primer cultural. És a dir, a vegades pensem que perquè a l'Amèrica Llatina parlin el mateix idioma que nosaltres significa que hagin de tenir la mateixa cultura que nosaltres, i això no és cert, és a dir, hi ha tota una sèrie de components, a vegades sorprenents, que aquí xoquen, però que allà són perfectament normals. El tema de la violència i la seguretat, així mateix, també condiciona molt el *modus vivendi*; depèn d'on visquis, esclar: si vius a Caracas o a ciutats grans, et condiciona bastant la vida: has d'anar amb més compte que amb el que vas aquí, sobretot de nit o si passes per determinades zones. Però després la gent és d'un caràcter més obert, és més afectuosa i oberta, també amb els desconeguts, la qual cosa fa que el dia a dia a mi m'agradi més.

En el pla laboral ells fan l'horari que nosaltres anomenaríem europeu, és a dir, mengen a les dotze o la una, tendeixen a matinar bastant i a les set, dos quarts de vuit del vespre ja és de nit, i per tant els carrers de Caracas són buits, mentre que a les sis del matí són ben plens. Per tant tenen uns hàbits bastant més assenyats que els d'aquí: la gent no surt tan tard de treballar.

Per estrats socials hi ha molta diferència d'estil de vida. Per exemple, a l'est de Caracas, que és la zona dels rics, s'hi poden veure algunes urbanitzacions d'autèntic *superluxe*, mentre que a l'altra banda de la ciutat trobem una quantitat enorme de turons plens de barraques, el que en diuen *cerros*. Per descomptat no té res a veure el tipus de vida de la gent que disposa d'uns recursos i que té diners, amb el de la gent que viu a les barraques, on les condicions de salubritat i les taxes d'atur, per exemple, afecten molt.

- Què em pot explicar del problema de la violència i de la inseguretat ciutadana?

Està bastant estesa. És un dels principals problemes amb els que s'ha d'enfrontar el país i pesa de manera important en el crèdit del govern boliviarià. La gran presència d'armes de foc al carrer fa que la gent assumeixi una sèrie de codis, és a dir: llocs on no es pot anar, coses que no es poden fer, etc., els quals no són còmodes de seguir, però als que t'has d'habituar. A Caracas hi ha molts morts per atracament, així que és el que hi ha, vaja.

- El classisme és palès als carrers de Caracas? Vostè què en pensa?

Sí, més que el racisme. El racisme no és gaire palès, mentre que el classisme ho és molt: sobretot la gent més adinerada tendeix a menysprear bastant la gent pobre. I a més això es veu als mitjans de comunicació, amb l'ús freqüent de termes com *pata en el suelo* o *pierrudo* (algú pobre, dolent, miserable, un vagabund o poc menys, algú ordinari, bast i sense cultura, vaja). Aquests termes s'usen sobretot pels mitjans de comunicació contraris a Chávez quan fan referència als seguidors d'aquest, que evidentment freqüenten entre les classes més desfavorides.

- És partidari o detractor del govern *chavista*? De qui és votant o simpatitzant a Veneçuela? I a Catalunya i l'Estat espanyol?

Sóc partidari del govern de Chávez, malgrat que, evidentment, com tots els governs que conec, té coses que m'agraden i d'altres que no m'agraden tant. Sobretot, però, sóc partidari dels moviments socials i populars que defensen els interessos de les classes més dèbils, que tenen molt a veure amb Chávez, però que van més enllà.

Jo quan vaig ser a Veneçuela, però, em vaig relacionar més amb la gent del Partit Comunista de Veneçuela, que és el referent del meu partit allà. Si visqués al país, però, no crec que milités a cap partit.

Aquí, com ja he deixat intuir, sóc militant d'una formació política: Esquerra Unida i Alternativa.

- Quin paper creu que juga l'oposició al *chavisme*? Juga net?

No, en absolut. De fet són el complet antònim del que se'n diu *jugar net*. La veritat, però, és que l'oposició no ha estat capaç de construir una alternativa seriosa, fins a aquestes últimes eleccions, al projecte polític de Chávez. A més d'això, de no saber com configurar i estructurar el seu programa polític, han jugat tan brut com han sabut amb l'oposició d'esquerres, fins i tot provocant un cop d'Estat.

- Com va viure i/o interpretar el cop d'Estat de l'any 2002?

Evidentment hi estava en absolut desacord. El fet d'intentar prendre per la força de la violència el poder a un govern democràticament escollit és la màxima expressió de la il·legitimitat.

- Quin futur li augura, coneixent què ha succeït en els darrers anys, al país?

Doncs francament incert. Tot dependrà de la fortalesa del projecte polític de Chávez, que tant pot resultar un èxit com pot acabar per fracassar i desaparèixer. Espero, però, que el PSUV avenci i que reculi aquesta oposició que eminentment tan sols es dedica a aglutinar el vot anti-Chávez.

• Annex C

Nom: Carlos González

Lloc i any de naixement: Caracas, Veneçuela (1967)

Professió i estudis: Llicenciat en Tractaments Tèrmics (Formació Professional)

- Quina és la seva relació o el seu vincle amb Veneçuela?

Esclar, Veneçuela és el meu país! Per tant la meva relació amb Veneçuela és estretíssima, atès que en sóc ciutadà.

- D'ençà l'arribada de Chávez al govern, en quin període s'ha estat al país?

D'ençà que hi va arribar hi he estat sempre: des que va guanyar per primera vegada l'any 1998, fins que enguany ha estat escollit per tercera vegada President de la República. No obstant això, a principis del nou mil·lenni vaig marxar un parell d'anys als Estats Units, per motius de feina i ocasionalment viatjo a Espanya, a visitar el meu germà, que s'hi va instal·lar fa uns anys.

- Què el va motivar a marxar de Veneçuela?

Doncs, com hi he tornat, no crec que res en especial em fes marxar. De fet, per motius polítics mai no hauria pensat en marxar, però sí per motius de seguretat, pel tema de la violència i tot això... De fet, de sempre, a Caracas s'ha d'anar amb mil ulls, expectant per què pot passar-te pel carrer. Això m'atemia, però als Estats Units la cosa no és gaire millor, la veritat.

- Objectivament, ¿quins canvis, tant positius com negatius, creu que ha aportat el govern del PSUV i el de l'anterior MVR a Veneçuela?

Chávez s'ha posat sempre del costat de les classes populars, de la gent pobra, i això fa que sigui estimat per uns i odiat per uns altres. La realitat social de Veneçuela presenta tantes desigualtats com qualsevol altre país llatinoamericà, però la diferència és que aquí ha triomfat una esquerra que té l'ambició de fer extensiu a tot el continent el seu projecte polític. Al capdavant, però, Chávez tan sols ha aconseguit solucionar una certa part dels problemes amb els que s'enfronta el país: la inseguretat ciutadana i la violència segueixen sent el pa de cada dia o la corrupció, que encara és present en els òrgans de govern, ajuntaments, etcètera.

Positivament cal destacar la tasca feta amb les missions, que han aconseguit, per exemple, acabar amb l'analfabetisme, el que és un pas molt important per a un país llatinoamericà.

- Quins problemes que considera que s'haurien d'haver solucionat encara no s'han aconseguit pal·liar?

La inseguretat ciutadana, malgrat que, com ja he dit, no és un problema exclusiu de Veneçuela, sinó que a tota Amèrica, amb els EUA al capdavant, la violència amb arma de foc és tan freqüent com anar cada dia al vàter, vaja. D'altra banda, la corrupció també és un problema molt important amb el que s'ha d'enfrontar el país, però pel ciutadà mitjà no és clar fins a quin punt la corrupció de l'administració del PSUV que anuncien els mitjans de comunicació és certa o falsa, perquè aquests mitjans estan tan polititzats i són tan obertament contraris a Chávez que no se sap quan fan demagògia i quan diuen la veritat. Ni que sigui només certa una part, cal solucionar el problema.

- Com es viu el dia a dia a Veneçuela? Compari-ho amb la vida catalana.

Pel que he vist en les vegades que he visitat el meu germà, potser vosaltres aneu més atrefegats que els veneçolans: tot el dia correu d'amunt a avall, sense gaire pauses, amb estrès... De fet feu una mica una vida nord-americana però a l'europea.

A Veneçuela els horaris són molt diferents: ens llevem d'hora (a quarts de sis), i fem vida fins vora les sis de la tarda, perquè després ja és fosc (Veneçuela és prop del tròpic, esclar!). Fem

uns horaris una mica més racionals que els d'aquí, el que ens permet compaginar, almenys a la classe mitjana a la qual pertanyo, la vida laboral amb la familiar.

Com ja he comentat, la inseguretat ciutadana fa que es faci molta vida domèstica, ni que sigui amb els amics; però a casa, si no és que pertany a la classe alta caraquena, que té els seus centres d'oci tan sols pel seu gaudi. La diferència d'estil de vida entre classes socials és molt gran, esclar: qui viu als *cerros*, no és qui va al cinema després d'haver anat a comprar al centre comercial...

- Què em pot explicar del problema de la violència i de la inseguretat ciutadana?

Com a tota Amèrica, com ja he dit, les armes de foc són pertot, i per tant hi ha tot un seguit de coses que no s'han de fer per anar bé, vaja: no anar a determinats llocs a determinades hores, no passar per alguns barris, etc. Són unes normes que, es vulgui o no, s'han de complir.

- El classisme és palès als carrers de Caracas? Vostè què en pensa?

Moltíssim, potser molt més que no pas el racisme, que de vegades he notat que aquí teniu. És a dir, a Caracas, per exemple, que és la ciutat que més bé conec del món, hi ha un salt diferencial de tipus de vida en passar de la gent que viu als turons, als *cerros*, de la gent que vivim en barris treballadors (però que som de classe mitjana), de la gent que viu a l'est de la ciutat, que és absolutament rica. Esclar, en una ciutat on han de conviure tots tres estaments, de diferències gairebé insalvables, és gairebé inevitable que el classisme sigui palès.

- És partidari o detractor del govern *chavista*? De qui és votant o simpatitzant a Veneçuela? I a Catalunya i l'Estat espanyol?

En sóc parcialment partidari, perquè, malgrat que l'he votat sempre, mai no he estat convençut del tot de l'honradesa de Chávez. Malgrat això, recolzo plenament l'obra del govern boliviari.

Sóc simpatitzant parcial del PSUV, però de manera moderada; no en faig ostentació d'ésser-ho. A Catalunya i a Espanya, en tant que el meu germà és simpatitzant d'Esquerra Unida, jo també en sóc proper, però des de la distància de no poder mai votar aquí.

- Quin paper creu que juga l'oposició al *chavisme*? Juga net?

Per descomptat, no. Des del cop d'Estat promogut, en tot moment, per l'oposició a Chávez, que no he confiat tampoc en ells (tampoc no ho havia fet mai, però des de llavors encara menys). Ara bé, tampoc no me'n refio al 100% de Chávez, també ho he dit...

- Com va viure i/o interpretar el cop d'Estat de l'any 2002?

El vaig viure des de Nova York, on estava vivint en aquell llavors, amb indignació, malgrat com en va informar la CNN (que parlava d'alliberament del país d'un règim opressor), jo estava segur que tot allò havia estat orquestrat brutament. També és cert que els amics i familiars que vivien a Caracas llavors me n'havien anat informant de la demagògia que feia constantment la televisió i la premsa privada, per això també en desconfiava. L'escepticisme crec que m'ha dut a l'apropament a la veritat o a la justícia, i per això condemno completament aquell acte.

- Quin futur li augura, coneixent què ha succeït en els darrers anys, al país?

Doncs és un futur incert, amb el que confio, amb certa esperança, que la dreta, ara puixant, no aconsegueixi tombar l'obra del govern de Chávez. Ara bé, també desitjo que se'l rellevi del càrrec, aviat, a ser possible, perquè la poltrona mai no és bona.